

บทที่ 3

การใช้คำหลังกริยา qilai ในภาษาจีนกลาง

จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคำหลังกริยา qilai เป็นคำช่วยกริยา สามารถวางไว้หลังคำกริยาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จัดอยู่ในกลุ่มคำไม่แท้ Zhū Déxī (1997: 39-40) กล่าวว่า คำไม่แท้สามารถทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เท่านั้น ไม่มีความหมายด้วยตัวเอง ตำแหน่งที่เกิดก็คงที่ตายตัว ไม่เกิดอิสระในประโยคได้เหมือนคำแท้ และที่สำคัญคือไม่สามารถใช้โดยลำพังได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าคำหลังกริยา qilai นั้นควรจัดอยู่ในหมวดคำไม่แท้ เพราะไม่สามารถใช้ได้โดยลำพัง จะสามารถวางไว้หลังคำกริยาหรือหลังคำคุณศัพท์เท่านั้น ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะนำเสนอเฉพาะคำ qilai ที่อยู่หลังคำกริยาเท่านั้น Mǎ Zhēn (1999: 454-458) ได้กล่าวว่าการศึกษา แจกแจงความหมายของคำไม่แท้ ต้องวิเคราะห์ความหมายที่แท้จริงของคำไม่แท้ นั้นจากความสามารถของคำไม่แท้ที่ปรากฏในบริบทต่างๆ วิทยานิพนธ์นี้จึงได้นำประโยคที่ประกอบด้วยคำหลังกริยา qilai มาจากพจนานุกรมการใช้คำกริยาภาษาจีนกลาง เพื่อเป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ และพบว่าคำหลังกริยา qilai มีความหมายที่สำคัญเพียงหนึ่งความหมายเท่านั้นคือ แสดงการเกิดขึ้น และจากการใช้วิธีวิเคราะห์แบบการชี้บ่งความสัมพันธ์ทางความหมาย¹² ตามที่ Mǎ Qīngzhū (1999: 335) กล่าวว่า การชี้บ่งความสัมพันธ์ทางความหมายของหน่วยเสริมกริยาสามารถมีได้ 3 ลักษณะ คือ การชี้บ่งความสัมพันธ์ทางความหมายของหน่วยเสริมกริยาที่เกิดกับประธาน กรรม หรือ กริยาในประโยค ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขต่างๆที่ต้องการการวิจัยต่อไป และเมื่อนำวิธีนี้มาช่วยในการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรแจกแจงคำหลังกริยา qilai เป็น qilai1 qilai2 และ qilai3 เพราะถึงแม้คำ qilai ทั้ง 3 ประเภทจะมีความหมายแสดงถึงการเกิดขึ้นเหมือนกัน แต่ก็มี ความแตกต่างกันในเรื่องของความสัมพันธ์ทางความหมายกับประธาน กริยา หรือกรรมของประโยค ดังที่จะชี้แจงต่อไปนี้

คำ qilai ประเภท qilai1 แสดงการเกิดขึ้นที่เป็นการชี้บ่งความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำ qilai กับประธานหรือกรรมในบริบทนั้น แสดงการเกิดการเปลี่ยนแปลงกับประธานหรือกรรม อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน การเกิดขึ้นของกรรม หรือการถูกเก็บ

¹² การชี้บ่งความสัมพันธ์ทางความหมายก็คือ yǔyì zhǐxiàng 語義指向 หมายถึงการวิเคราะห์ ส่วนประกอบของประโยคที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทางความหมาย (Mǎ Qīngzhū, 1999: 335)

เอาไว้เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นการแสดงถึงการเกิดขึ้นของการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น

คำ qilai ประเภท qilai2 แสดงการเกิดขึ้นที่เป็นการขั้บงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำ qilai กับคำกริยาในประโยค ซึ่งจะแสดงการเกิดขึ้นและดำเนินต่อไปของกริยาอาการนั้น หรือเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นโดยกะทันหัน เห็นความคาดหมาย และไม่อาจวางแผนไว้ล่วงหน้าได้

คำ qilai ประเภท qilai3 ทำหน้าที่หน่วยเสริมแทรก แสดงการสมมติ หรือการคาดคะเนว่าหากเหตุการณ์นั้นๆเกิดขึ้นจะเกิดผลเช่นไร คำ qilai3 ที่เกิดนั้นมีความสัมพันธ์ทางความหมายกับคำกริยาที่ปรากฏร่วมเท่านั้น ไม่มีความเกี่ยวข้องแต่อย่างใดกับภาคแสดงและส่วนสำคัญอื่นในประโยค แต่ก็พบปัญหาว่าคำกริยาบางคำที่ปรากฏร่วมกับ qilai3 เช่น 看起來 kànqilai ดูไปแล้ว 算起來 suànqilai คิดไปแล้ว/คิดขึ้นมาแล้ว นั้น มิได้แสดงการสมมติแต่อย่างใด แต่คำเหล่านี้มีลักษณะของการกลายเป็นสำนวนแสดงการคาดคะเน สามารถจะเคลื่อนย้ายตำแหน่งของสำนวนเหล่านี้ไปไว้หน้าหรือหลังประธานก็ได้ จึงจัดให้อยู่ในคำ qilai ประเภท qilai3

ในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะอธิบายการใช้คำหลังกริยา qilai เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเปรียบเทียบกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย โดยอาศัยหลักการของWáng HuánและZhāng Péngpéng (1984) เป็นเกณฑ์ดังนี้

3.1 คำหลังกริยา qilai1

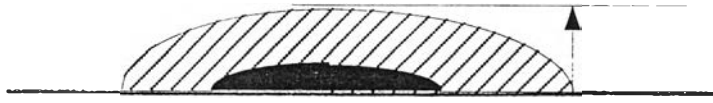
3.1.1 คำ qilai1 เพิ่มความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงให้กับกริยา

คำหลังกริยา qilai1 สามารถเพิ่มความหมายแสดงการเปลี่ยนแปลงให้กับกริยาเพื่อแสดงให้เห็นว่า คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำ qilai1 นั้นได้ทำให้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งมาสู่อีกสภาพหนึ่งโดยเราจะสามารถแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนได้ด้วยภาพดังนี้

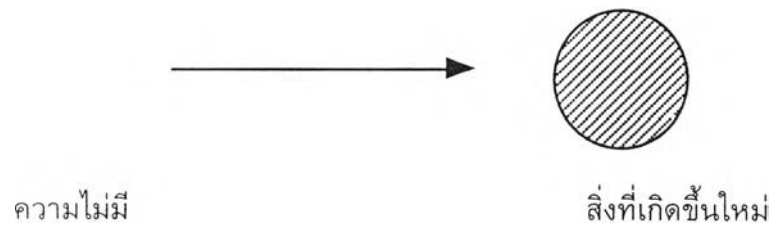
ภาพที่ 1 แสดงการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน

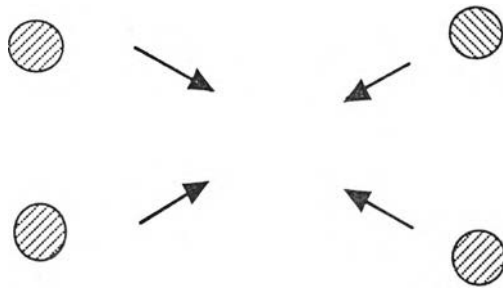
ภาพที่ 2 แสดงการนูนขึ้นหรือพองตัวขึ้น

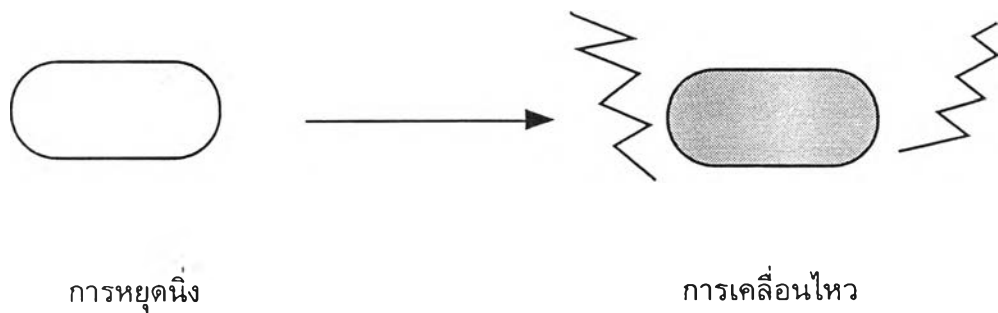
ภาพที่ 3 แสดงการเกิดสิ่งใหม่ขึ้น

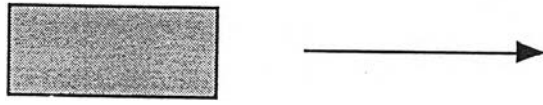
ภาพที่ 4 แสดงการรวมตัวเข้าหากัน

ภาพที่ 5 แสดงการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

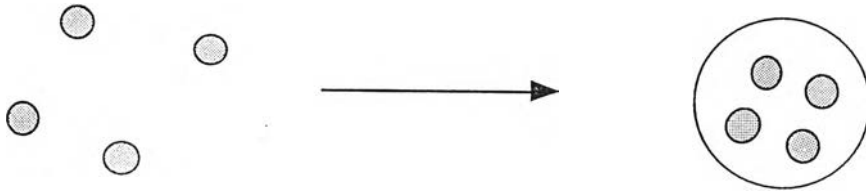

ภาพที่ 6 แสดงการถูกปกปิดหรือเก็บไว้ไม่ให้ปรากฏ

(การเก็บไม่ให้ปรากฏ)

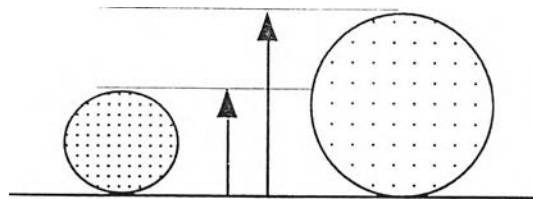
ภาพที่ 7 แสดงการถูกควบคุมหรือถูกจำกัด

ภาพที่ 8 แสดงการปรากฏขึ้นหรือเกิดขึ้น

ภาพที่ 9 แสดงการพัฒนาขึ้น

จากภาพทั้ง 9 ข้างต้นนั้น แสดงให้เห็นว่าคำ qilai1 ไม่ใช่ว่าจะเกิดหน้าคำกริยาได้ทั่วไป หากแต่มีขอบเขตของความหมายเป็น 9 ประเภทดังต่อไปนี้

3.1.1.1 แสดงการเคลื่อนที่จากล่างสู่บน

คำหลังกริยา qilai1 เมื่ออยู่หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการเคลื่อนที่ จะเพิ่มความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำกริยาในลักษณะของวัฏธรรรมที่เคลื่อนที่ไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก ดังภาพที่ 1 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำ qilai1 ประเภทนี้ได้แก่

ก. คำกริยาประเภทที่บอกการกระทำ หรืออาการเคลื่อนไหวของคนหรือสัตว์ในทิศทางที่สามารถต้านแรงโน้มถ่วงของโลก เช่น 站 zhàn ยืน 跳 tiào กระโดด 立 lì ตั้ง 坐 zuò นั่ง 飛 fēi บิน 爬 pá ปีน เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

她們高興得跳起來了。

Tāmen gāoxìng de tiàoqilai le.

พวกเธอดีใจจนกระโดดขึ้นมา

การใช้คำหลังกริยา qilai1 วางหลังคำกริยา กระโดด ในประโยคนี้เพื่อแสดงให้เห็นว่ากริยา กระโดด นั้นได้เกิดขึ้น โดยจะเน้นให้เห็นภาพของผู้กระทำที่ได้เคลื่อนย้ายที่ไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก

一群麻雀飛起來了。

Yì qún máquè fēiqilai le.

นกกระจอกฝูงหนึ่งบินขึ้นมาแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai1 วางหลังคำกริยา บิน ในประโยคนี้แสดงให้เห็นว่า กริยา บิน ได้เกิดขึ้น โดยจะเน้นให้เห็นภาพของฝูงนกกระจอกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงย้ายที่มีทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลกไปจากสถานที่เดิม

ข. คำกริยาประเภทที่สามารถทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนย้ายที่ โดยเป็นการเคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ทานแรงโน้มถ่วงของโลก เช่น 升 shēng ลอย 搬 bān ย้าย 舉 jǔ ยก 拿 ná หยิบ 扔 rēng โยน 掛 guà แขนว 抱 bào อุ้ม 壘 lěi ก่อ 挑 tiāo เลือก 提 tí หยิบยก 撿 jiǎn เก็บ 砌 qī ก่อ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

觀眾們把運動員舉起來。

Guānzhòngmen bǎ yùndòngyuán jǔqilai.

เหล่าผู้ชมยก(ชูขึ้นด้วยแขนทั้งสองข้าง)ตัวนักกีฬาขึ้นมา

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ยก ในประโยคนี้แสดงให้เห็นว่าได้เกิดการยกตัวนักกีฬาขึ้น โดยผู้ชม แสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับตัวนักกีฬาที่ถูกทำให้เคลื่อนที่ไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก

這裡怎麼掛起廣告牌來了?

Zhèlǐ zěnmē quàqǐ guǎnggàopái lái le?

เหตุใดที่นี่จึงแขวนป้ายโฆษณาขึ้นมาล่ะ

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา แขวน ในประโยคนี้แสดงให้เห็นว่ากริยา แขวน ได้เกิดขึ้น ทำให้เห็นภาพของป้ายโฆษณาเปลี่ยนแปลงเคลื่อนย้ายไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก

ค. คำกริยาประเภทที่สามารถทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของที่มีสภาพอยู่ในแนวนอน กลับมีสภาพเป็นแนวตั้ง เช่น 扶 fú พยุง ประคอง 立 lì วางตั้ง เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

把那棵小樹苗扶起來。

Bǎ nài kē xiǎoshùmiáo fúqilai.

ประคองกล้าไม้ต้นเล็กนั้นขึ้นมา

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ประคอง ในประโยคนี้แสดงให้เห็นว่ากริยา ประคอง มีผลต่อกล้าไม้ โดยทำให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับกล้าไม้จากเดิมที่อาจจะล้มอยู่หรืออยู่ในดินว่าได้ถูกทำให้เคลื่อนย้ายไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก

把書櫃立起來。

Bǎ shūguì lìqilai.

เอาตู้หนังสือวางตั้งขึ้นมา

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา วางตั้ง ในประโยคนี้แสดงให้เห็นถึงตู้หนังสือที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ไม่ได้วางตั้งอยู่ว่าได้ถูกขยับเคลื่อนย้ายไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก ให้มีสภาพวางตั้งขึ้น

3.1.1.2 แสดงการนูนขึ้นหรือพองตัวขึ้น

คำหลังกริยา qilai วางไว้หลังคำกริยาที่มีความหมายแสดงการนูนขึ้นของบางสิ่งบางอย่างหรือการทำให้บางสิ่งบางอย่างพองตัวขึ้น เพื่อให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมว่ามีสภาพของการนูนหรือพองตัวขึ้นจากเดิม ดังภาพที่ 2 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ qilai ประเภทนี้ได้แก่ 腫 zhǒng บวม 發 fā พู (การขยายตัวของแป้งที่นวดไว้) 挺 tǐng ยืด(ออก) 吹 chuī เป่า (ลูกโป่ง) เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

大腿也腫起來了。

Dàtuǐ yě zhǒngqilai le.

ขาก็บวมขึ้นมาแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา บวม ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลง จากเดิมของขาที่เป็นปกติว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่บวมขึ้นมา

氣球吹起來了。

Qìqiú chuīqilai le.

ลูกโป่งถูกเป่าขึ้นมาแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เป่า ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ลูกโป่งแพบอยู่ว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ขยายตัวพองขึ้น

3.1.1.3 แสดงการเกิดสิ่งใหม่ขึ้น

คำหลังกริยา qilai เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่มีความหมายแสดงการทำให้สิ่งใดเกิดขึ้น จะแสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ไม่มีอยู่ว่าได้มีการเกิดขึ้นใหม่อันเป็นผลจากการกระทำ โดยจะเน้นบอกถึงการเริ่มต้นแล้วดำเนินมาจนถึงจุดสิ้นสุดของการกระทำ และเกิดผลที่เป็นรูปธรรมดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 3 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ qilai ประเภทนี้ ได้แก่ 建立 jiànlì ก่อตั้ง 設 shè ติดตั้ง 培養 péiyǎng อบรมเลี้ยงดู (สร้างคน) 編 biān เรียบเรียง เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

年輕的翻譯人員培養起來了。

Niánqīng de fānyì rényuán péiyǎnqilai le.

ได้สร้างล่ามรุ่นเด็กขึ้นมาแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา สร้าง ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ไม่มีล่ามรุ่นเด็กว่าได้เกิดล่ามรุ่นเด็กขึ้น

最近又編起教材來了。

Zuìjìn yòu biānqi jiàocái lai le.

เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็ได้เรียบเรียงเอกสารคำสอนขึ้นมาอีก

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เรียบเรียง ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ไม่มีเอกสารคำสอนว่าได้เกิดมีเอกสารคำสอนขึ้น

3.1.1.4 แสดงการรวมตัวเข้าหากัน

คำหลังกริยา qilai1 เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการรวมตัว การประกบกัน หรือการหัดตัวเข้า จะแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่กระจัดกระจายอยู่หรือขยายตัวอยู่ ว่าได้มีสภาพรวมตัวกัน ประกบกัน หรือหัดตัวให้มีขนาดเล็กลง ดังภาพที่ 4 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำ qilai1 ประเภทนี้ ได้แก่

ก. คำกริยาประเภทที่บอกการรวมตัวกัน เช่น 集中 jízhōng รวมกัน 聚集 jùjí ชุมนุมรวมตัว 組織 zǔzhī ประกอบ 綜合 zōnghé สรุป 團結 tuánjié สามัคคี 積蓄 jīxù สะสม 歸納 guīnà สรุป เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

把意見經驗等歸納起來。

Bǎ yìjiàn jīngyàn děng guīnàqilai.

สรุปความคิดเห็น ประสบการณ์ เป็นต้น เข้าไว้ด้วยกัน

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา สรุป ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สิ่งต่างๆที่เป็นนามธรรมและค่อนข้างมีอยู่อย่างกระจัดกระจายได้ไปสู่สภาพที่ถูกทำให้เป็นเอกภาพรวมตัวกันได้

把分散的人事物力量聚集起來。

Bǎ fēnsàn de rén shìwù lìliàng jùjíqilai.

นำคน สิ่งของและพลังที่กระจัดกระจายรวมเข้าไว้ด้วยกัน

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา รวมเข้าด้วยกัน ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สิ่งต่างๆค่อนข้างมีอยู่อย่างกระจัดกระจายว่าได้ถูกนำมารวมเข้าไว้ด้วยกัน

ข. คำกริยาประเภทที่บอกการประกบตัวกัน เช่น 連接 liánjiē ต่อเชื่อม 拼 pīn เชื่อมติดกัน 結合 jiéhé ผูก 統一 tǒngyī รวมเป็นหนึ่ง 聯係 liánxì เชื่อมสัมพันธ์ 關 guān ปิด เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

他聯繫起現實情況來。

Tā liánxìqǐ xiànshí qíngkuàng lái.

เขาเชื่อมโยงสภาพที่เป็นจริงเข้าไว้ด้วยกัน

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เชื่อมโยง ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สิ่งต่างๆค่อนข้างมีอยู่อย่างกระจัดกระจายว่าได้ถูกทำให้รวมเป็นหนึ่งเดียว

他把窗戶關起來。

Tā bǎ chuānghu quānqilai.

เขาปิดหน้าต่างไว้

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ปิด ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา ปิด ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่หน้าต่างเปิดอยู่ว่าได้ถูกทำให้ปิดเข้าหากัน

ค. คำกริยาประเภทที่บอกการลดลงหรือหดตัวลงให้มีขนาดเล็กกว่าเดิม เช่น 蜷 quān หด

收縮 shōusuō หดตัว 縮 suō หด เข้มว(ท้อง) 眯 mī หรือ(ตา) 折疊 zhédié พับซ้อน เช่น

他得把眼睛眯起來。

Tā děi bǎ yǎnjīng mīqilai.

เขาต้องหรี่ตาลง

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา หรี ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา หรี ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของตาที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมไปสู่สภาพที่หรี่ลงให้เล็กกว่าเดิม

吐氣把肚子縮起來。

Tǔ qì bǎ dùzi suōqilai.

ผ่อนลมหายใจออก เข้มวท้องไว้

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เข้มว ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา เข้มว ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของท้องที่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพเดิมไปสู่สภาพที่เข้มวให้ท้องหดลง

3.1.1.5 แสดงการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น

คำหลังกริยา qilai เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหว จะแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงจากการหยุดนิ่งอยู่ว่าได้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้น ดังภาพที่ 5 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำ qilai ประเภทนี้ ได้แก่ 帶動 dàidòng กระตุ้น 鼓動 gǔdòng ปลุกระดม 帶 dài นำ(ขบวน) 扇動 shàndòng ปลุกปั่น เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

我們一定要想辦法把他們鼓動起來。

Wǒmen yíding yào xiǎng bànfǎ bǎ tāmen gǔdòngqilai.

เราจะต้องคิดหาวิธีปลุกระดมพวกเขาขึ้นมาอย่างแน่นอน

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ปลุกระดม ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา ปลุกระดม ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่พวกเขาอยู่อย่างปกติ ไม่เกิดการเคลื่อนไหวใดๆ ว่าได้เกิดการเคลื่อนไหวของพวกเขาขึ้นแล้ว

他又帶起一大批人來。

Tā yòu dàiqǐ yí dà pī rén lái.

เขานำคนกลุ่มใหญ่มาอีกแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา นำ ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา นำ ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่คนกลุ่มใหญ่เคยอยู่ในอาการสงบนิ่งว่าได้ถูกทำให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้น

3.1.1.6 แสดงการถูกปกปิดหรือเก็บไว้ไม่ให้ปรากฏ

คำหลังกริยา qilai1 เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการเก็บซ่อนหรือปิดบัง จะเพิ่มความหมายบอกการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่วางให้เห็นเปิดเผยเป็นสภาพที่ถูกเก็บซ่อน ปิดบัง ปกปิด ดังภาพที่ 6 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ qilai1 ประเภทนี้ ได้แก่ 藏 cáng ซ่อน เก็บ 躲 duǒ แอบ หลบ 收 shōu เก็บ 埋 mái ฝัง 掩盖 yǎn'gài ปิดคลุม 盖 gài ปิด เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

快把東西藏起來。

Kuài bǎ dōngxi cángqilai.

รีบเอาของเก็บไว้

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เก็บ ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา เก็บ ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สามารถเห็นได้เปิดเผยว่าได้ถูกนำไปเก็บไว้ไม่ให้เป็นที่ปรากฏ

把鍋蓋起來了。

Bǎ guō gàiqilai le.

ปิดหม้อไว้แล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ปิด ในประโยคนี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สามารถเห็นของภายในหม้อได้อย่างเปิดเผยเป็นไม่สามารถเห็นได้อีกต่อไป

3.1.1.7 แสดงการถูกควบคุมหรือถูกจำกัด

คำหลังกริยา qilai1 เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการควบคุม ดูแล จับกุม เป็นต้น แล้วจะแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับคน สัตว์ หรือสิ่งของจากที่เคยเป็นอิสระมาเป็นการถูกควบคุมหรือ

จำกัดขอบเขต ดังภาพที่ 7 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ qilai ประเภทนี้ ได้แก่ 捆 kǔn มัด 捉 zhuō จับ 包围 bāowéi ล้อม 看 kàn เฝ้า เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

把這個壞人捆起來。

Bǎ zhège huài rén kǔnqilai.

เอาคนชั่วคนนี้มัดไว้

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา มัด ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา มัด ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่คนชั่วเคยเป็นอิสระว่าได้ถูกมัดไว้ ไม่สามารถมีอิสระได้อีกต่อไป

他看起犯人來。

Tā kànqi fànrén lái.

เขาเฝ้านักโทษอยู่

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา เฝ้า ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา เฝ้า ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงของนักโทษจากที่เคยเป็นอิสระมาเป็น ถูกจำกัดอิสรภาพ

3.1.1.8 แสดงการปรากฏขึ้นหรือเกิดขึ้น

คำหลังกริยา qilai เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิด หรือการทำให้เกิดขึ้น ปรากฏขึ้นนั้นต่างกับคำ qilai ในข้อ 3.1.1.3 เพราะการปรากฏขึ้นของคำ qilai ในความหมายนี้มิได้มีการเกิดสิ่งใหม่ขึ้นหรือมิได้ทำให้เกิดการมีขึ้นของสิ่งใด ดังภาพที่ 8 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับ qilai ประเภทนี้ได้แก่ 引 yǐn ทำให้เกิด 回憶 huíyì ระลึกถึง 想 xiǎng คิด 怕 pà กลัว เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

她走到馬家大門口，見門關著，打了兩下，引起來一陣狗叫。

Tā zǒu dào Mǎjiā dàménkǒu, jiàn mén guānzhe, dǎle liǎng xià, yǐnqilai yí zhèn gǒujiào.

เธอเดินไปถึงประตูใหญ่ของครอบครัวหมา เห็นประตูปิดอยู่ จึงเคาะไปสองที ทำให้สุนัขเห่ากัน ขึ้นมาพักหนึ่ง

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ทำให้ ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา ทำให้ ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพของการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่ไม่มีเสียงสุนัขเห่าว่าได้เกิดมีเสียงเห่าขึ้น

那件事我已經想起來了。

Nèi jiàn shì wǒ yǐjīng xiǎnqilai le.

เรื่องนั้น ฉันคิดออกแล้ว

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา คิด ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา คิด ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นว่าจากเดิมที่คิดเรื่องราวที่มีอยู่เดิมไม่ออกนั้นได้เกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นว่า คิดออกแล้ว

3.1.1.9 แสดงการพัฒนาขึ้นหรือขยายตัวขึ้น

คำหลังกริยา qilai เมื่อวางไว้หลังคำกริยาที่เกี่ยวกับการพัฒนา ขยายขอบเขตหรือขยายขนาด แล้วจะแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงที่ได้เกิดขึ้น ทำให้สิ่งที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมไม่อาจกำหนดขนาดได้เกิดการขยายขอบเขตออกไปมากขึ้นกว่าเดิม ดังภาพที่ 9 คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับqilai ประเภทนี้ได้แก่ 發展 fāzhǎn ขยาย พัฒนา 開展 kāizhǎn ขยาย 成長 chéngzhǎng เติบโต 增長 zēngzhǎng ขยาย เพิ่มพูน 擴充 kuòchōng ขยาย 擴大 kuòdà ขยาย เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

把事業發展起來。

Bǎ shìyè fāzhǎnqilai.

ทำให้กิจการพัฒนาขึ้น

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา พัฒนา ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา พัฒนา ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของกิจการว่ามีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิม

我們單位的體育活動總是開展不起來。

Wǒmen dānwèi de tǐyù huódòng zǒngshì kāizhǎnbuqilai.

กิจกรรมด้านการกีฬาของหน่วยงานเรายังไม่สามารถขยายให้กว้างขึ้นได้

การใช้คำหลังกริยา qilai วางหลังคำกริยา ขยาย ในประโยคนี้นี้ก็เพื่อแสดงให้เห็นว่า เมื่อคำกริยา ขยาย ตามด้วยคำ qilai แล้วจะแสดงให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของกิจกรรมด้านการกีฬาของหน่วยงานเราว่ามีขนาดใหญ่ขึ้นกว่าเดิม

3.1.2 วลีคำหลังกริยา qilai กับการปรากฏในประโยค

วลีคำหลังกริยา qilai หมายถึงการปรากฏร่วมกันของคำกริยากับ qilai วลีเช่นนี้สามารถปรากฏในประโยคต่างๆได้โดยมีโครงสร้างประโยคต่างๆกันไปแล้วแต่รูปแบบของวลีคำหลังกริยา

qilai แต่ละแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดแบ่งออกเป็น 3 แบบ ดังนี้

3.1.2.1 วลีคำหลังกริยา qilai1 แบบสกรรมกริยา

วลีคำหลังกริยา qilai1 แบบสกรรมกริยาหมายถึง วลีที่ประกอบด้วย สกรรมกริยา กับ qilai และกรรม โดยกรรมที่มาพร้อมกับสกรรมกริยาจะถูกวางไว้ระหว่างคำ qi กับ lai หรือจะวางไว้หลังคำ qilai ก็ได้ คำ qilai1 นี้จะแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากคำกริยานั้นๆต่อผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำในประโยค ลักษณะของวลี qilai ในที่นี้สามารถแยกย่อยได้เป็น 2 แบบคือ

ก. แบบสกรรมกริยา+qi+คำนาม+lai สกรรมกริยาตามด้วยคำหลังกริยา qilai1 ที่มีกรรมแทรกอยู่ระหว่างคำ qi กับ lai จะปรากฏในโครงสร้างประโยคได้ 2 รูปแบบดังนี้

แบบที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง				
		สกรรมกริยา	qi	คำบอกจำนวน	ผู้ถูกกระทำ	lai 1
1	(ผู้กระทำ)	+	+	- / +	+	+
2	(คำบอกสถานที่)	+	+	+	+	+

แบบที่1 ประธานผู้กระทำ ตามด้วยสกรรมกริยา และคำ qilai1 โดยมีกรรมที่แสดงผู้ถูกกระทำวางไว้ระหว่างคำ qi กับ lai ทั้งนี้จะมีคำบอกจำนวนหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมของบริบท เช่น

他又帶起一大批人來。

Tā yòu dàiqi yí dà pī rén lai.

เขานำคนกลุ่มใหญ่มาอีกแล้ว

他從地上拔起一棵草來。

Tā cóng dìshàng báqi yì kē cǎo lai.

เขาถอนต้นหญ้าหนึ่งต้นขึ้นมาจากพื้นดิน

แบบที่2 ประธานคำบอกสถานที่ ตามด้วยสกรรมกริยาและคำ qilai1 โดยมีกรรมที่แสดงผู้ถูกกระทำวางไว้ระหว่างคำ qi กับ lai และมีคำบอกจำนวนอยู่หน้ากรรมที่แสดงผู้ถูกกระทำ แบบที่2นี้จะไม่ปรากฏให้เห็นบ่อยนัก มักจะใช้ในประโยคที่แสดงกรรมที่เกิดขึ้นใหม่อันเป็นผลจากการกระทำของคำกริยาในประโยค เช่น

鞋太小，我的腳上已經磨起一個大泡來了。

Xié tài xiǎo, wǒ de jiǎoshang yǐjīng móqi yíge dà pào lai le.

รองเท้าเล็กเกินไป ที่เท้าของฉันถูกสีจนเป็นตุ่มพองขึ้นมาแล้ว

不小心頭上碰起一個大包來。

Bù xiǎoxīn tóushang pèngqi yíge dà bāo lai.

ไม่ระวังจนศีรษะชนเป็นรอยปูดขึ้นมา

ข. แบบสกรรรมกริยา+qilai+คำบอกจำนวน+คำนาม สกรรรมกริยาตามด้วยคำหลังกริยา qilai โดยมีกรรมวางไว้หลัง qilai ซึ่งกรรมในที่นี้มักต้องมีคำบอกจำนวนขยาย โครงสร้างประโยคที่จะใช้กับวลีลักษณะนี้ได้มี 2 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง			
		สกรรรมกริยา	qilai	คำบอกจำนวน	กรรม
3	(คำบอกสถานที่)	+	+	+	ผู้กระทำ
4	(ผู้กระทำ)	+	+	+	ผู้ถูกกระทำ

แบบที่3 ประธานคำบอกสถานที่ตามด้วยสกรรรมกริยา qilai และกรรมผู้กระทำซึ่งจะวางหลังคำ qilai โดยทั่วไปจะมีคำบอกจำนวนขยายผู้กระทำ ส่วนประธานที่เป็นคำบอกสถานที่นั้นอาจจะได้เช่น

飛起來一群麻雀了。

Fēiqilai yì qún máquè le.

นกกระจอกฝูงหนึ่งบินขึ้นมาแล้ว

站起來一個人。

Zhànqilai yíge rén.

ยืนขึ้นมาหนึ่งคน

แบบที่4 ประธานผู้กระทำตามด้วยสกรรรมกริยา qilai และกรรมผู้ถูกกระทำซึ่งจะวางหลังคำ qilai โดยทั่วไปจะมีคำบอกจำนวนขยายผู้ถูกกระทำ ส่วนประธานนั้นอาจจะได้เช่น

撿起來一塊石頭。

Jiǎnqilai yí kuài shítou

เก็บหินขึ้นมา 1 ก้อน

我們已經建立起來了一大批大型工業生產基地。

Wǒmen yǐjīng jiànliqilaile yí dàpī dàxíng gōngyè shēngchǎn jīdì.

พวกเราได้ก่อตั้งฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมขนาดใหญ่จำนวนมากขึ้น

3.1.2.2 วิธีคำหลังกริยา qilai1 แบบอกรรมกริยา

วิธีคำหลังกริยา qilai1 แบบอกรรมกริยาหมายถึง วิธีที่ประกอบด้วย อกรรมกริยากับ qilai1 เนื่องจากอกรรมกริยาไม่ต้องการกรรม จึงมีโครงสร้างวลีเพียงแบบเดียวคือ อกรรมกริยา+qilai1 ซึ่งจะปรากฏในโครงสร้างประโยคได้ 2 รูปแบบหลัก ดังนี้

แบบที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง		
		อกรรมกริยา	qilai1	le (了)
5	(ผู้กระทำ)	+	+	(+)
6	(ผู้ถูกกระทำ)	+	+	+

แบบที่5 ประธานผู้กระทำ ตามด้วยวลีอกรรมกริยา + qilai1 เช่น

安佳也站起來。

Anjiā yě zhànqilai.

อานเจียก็ยืนขึ้นมาด้วย

還是想不起來。

Háishi xiǎnqbuqilai.

ยังคงคิดไม่ออก

แบบที่6 ประธานผู้ถูกกระทำ ตามด้วยวลีอกรรมกริยา+qilai1 และมักจะต้องตามด้วยคำลงท้าย le เช่น

鍋子蓋起來了。

Guōzi qàiqilai le.

หม้อปิดฝาไว้แล้ว

畫展就要辦起來了。

Huàzhǎn jiùyào bànqilai le.

งานแสดงภาพวาดก็จะจัดขึ้นมาอยู่แล้ว

3.1.2.3 วลีคำหลังกริยา qilai1 แบบพิเศษ

วลีคำหลังกริยา qilai1 แบบพิเศษ หมายความว่า คำกริยาที่ปรากฏหน้าคำหลังกริยา qilai1 นั้นเป็นกรรมกริยา แต่เนื่องจากกรรมนั้นจะปรากฏหน้าวลีสกรรมกริยา+qilai1 เพราะประโยคนั้นๆเป็นโครงสร้างประโยค bǎ (把) หรือ ประโยคกรรมวาจกที่มีคำ bèi (被) หรือคำอื่นๆที่มีลักษณะเดียวกันกับ bèi อยู่ด้วย โดยมีโครงสร้างประโยคดังต่อไปนี้

แบบที่	ภาคประธาน	ภาคแสดง		
		หน่วยขยายกริยา	กรรมกริยา	qilai1(le)
7	(ผู้กระทำ)	bǎ + ผู้ถูกกระทำ	+	+
8	(ผู้ถูกกระทำ)	bèi + ผู้กระทำ	+	+

แบบที่7 ประธานผู้กระทำ ตามด้วย bǎ + ผู้ถูกกระทำ ตามเงื่อนไขประโยค bǎ ในภาษาจีนกลาง จากข้อมูลพบว่า qilai1 ในประโยค bǎ นี้อาจจะบ่งถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแล้วหรือไม่ก็ได้ เพราะตามปกติแล้วโครงสร้างประโยค bǎ จะใช้เมื่อต้องการบ่งว่าจัดการกับกรรมผู้ถูกกระทำของกรรมกริยานั้นๆอย่างไร มิได้บ่งว่าจัดการเสร็จแล้วหรือไม่ ซึ่งจะสามารถรู้ได้ด้วยบริบทหรือคำช่วยกริยาบ่งกาลอื่นๆ ดังนั้นประโยคที่ประกอบด้วยวลีสกรรมกริยา+qilai1 ซึ่งใช้โครงสร้างประโยค bǎ จึงอาจจะเป็นประโยคคำสั่งที่ยังมิได้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่คาดหวังว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เช่น

就是用金子把我埋起來，我也沒有他那份勇氣。

Jiùshì yòng jīnzi bǎ wǒ máiqilai, wǒ yě méiyǒu tā nèi fèn yǒngqì.

ถึงแม้จะเอาทองมากองท่วมตัวฉันไว้ ฉันก็ไม่อาจหาญเช่นเขา

你先把我抓起來。

Nǐ xiān bà wǒ zhuāqilai.

เธอจับฉันไว้ก่อน

แบบที่ 8 ประธานผู้กระทำ ตามด้วยหน่วยขยายกริยา bèi + ผู้กระทำ และกรรมกริยา+ qilai ตามเงื่อนไขประโยคกรรมวาจกในภาษาจีนกลาง เช่น

他早就被我抓起來了，一直關著。

Tā zǎo jiù bèi wǒ zhuāqilai le, yìzhí guānzhe.

เขาถูกฉันจับไว้ตั้งนานแล้ว และถูกขังมาตลอด

焦糊的灰燼被風吹起來。

Jiāohū de huījìn bèi fēng chuīqilai.

ซีเถ้าที่ไหม้เกรียมถูกลมพัดขึ้นมา

3.2 คำหลังกริยา qilai 2

3.2.1 คำ qilai2 ทำหน้าที่เสมือนคำช่วยกริยาบ่งกาล

คำประเภท qilai2 นี้จะคล้ายกับคำช่วยกริยาบ่งกาล le (了) zhe (著) guo (過) โดย qilai2 จะบอกถึงการที่กริยานั้นได้เกิดขึ้น และดำเนินต่อไป แสดงความต่อเนื่องของการกระทำ หรือแสดง เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลัน ไม่ได้เตรียมการณ์ไว้ล่วงหน้า สามารถใช้กับ คำกริยาทั่วไปได้ ยกเว้นคำกริยาดังต่อไปนี้

ก. คำกริยาที่มีนัยบอกการเสร็จสิ้นของการกระทำ เช่น 畢業 bìyè จบการศึกษา 到 dào

ถึง 見 jiàn เห็น 結速 jiéshù เสร็จสิ้น 完 wán หมด จบ 死 sǐ ตาย เป็นต้น

ข. คำกริยาที่ไม่สามารถแสดงการเปลี่ยนแปลงใดๆ เช่น 等於 dēngyú เท่ากับ 給以

gěiyǐ ให้แก่ 好像 hǎoxiàng คล้ายกับ 是 shì เป็น คือ 認為 rènwéi เข้าใจว่า เป็นต้น

ค. คำกริยาที่เป็นคำประสมประเภทกริยา-ผล เช่น 表明 biǎomíng แสดงให้เห็นชัดเจน

感到 gǎndào รู้สึกได้ว่า 獲得 huòdé ได้รับ 覺得 juéde รู้สึกว่า 確定

quèdìng เป็นที่แน่นอนว่า 取得 qǔdé ได้รับ 顯得 xiǎnde แสดงให้เห็นว่า

降低 jiàngdī ลดลง เป็นต้น

ง. คำกริยาบอกทิศทาง เช่น 出 chū ออก 回 huí กลับ 進 jìn เข้า 去 qù ไป

來 lái มา 入 rù เข้า เป็นต้น

- จ. คำกริยาบอกการเกิดขึ้น หรือบอกการเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น 出現 chūxiàn ปรากฏ
繼續 jìxù ต่อเนื่อง 發生 fāshēng เกิดขึ้น 消失 xiāoshī หายไป 開始
kāishǐ เริ่มต้น เป็นต้น

โดยทั่วไปแล้วคำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำ qilai2 นั้น มักจะเป็นกริยาแสดงอาการที่เมื่อเติมคำ qilai2 แล้วจะแสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับคำกริยานั้นๆเท่านั้น โดยไม่ส่งผลต่อคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ปรากฏในประโยคแต่อย่างใด แต่จะบ่งถึงการเกิดขึ้นของการกระทำกริยานั้นๆ และคงอยู่อย่างต่อเนื่องของกริยานั้นๆด้วย คำกริยาเหล่านี้ได้แก่ 笑 xiào หัวเราะ 說 shuō พูด 討論 tāolùn อภิปราย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ยังพบว่าคำกริยาที่สามารถทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนย้ายที่สามารถปรากฏร่วมกับ คำ qilai1 ได้ก็สามารถปรากฏร่วมกับคำ qilai2 ได้ด้วย โดยเราอาจสังเกตได้จากโครงสร้างประโยค เช่น เมื่อกล่าวว่า 他把草拔起來了。Tā bǎ cǎo báqilai le. เขาเอาต้นหญ้าถอนขึ้นมา คำ qilai ในประโยคนี้ก็คือ คำ qilai1 เนื่องจากได้แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของตนหญ้าที่เคลื่อนย้ายที่ขึ้นจากพื้นดิน แต่หากกล่าวว่า 他拔起草來了。Tā báqi cǎo lai le. เขาเริ่มถอนหญ้าแล้ว คำ qilai ในประโยคนี้ก็คือ คำ qilai2 เนื่องจากคำ qilai เน้นการเกิดขึ้นของกริยา ถอนที่ได้เกิดขึ้นและคงอยู่ในขณะที่พูด ดังนั้นเราจึงเห็นได้ว่าโครงสร้างประโยคที่ต่างกันก็ทำให้สามารถแยกคำหลังกริยา qilai เป็นประเภทที่ต่างกันได้แม้ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่มีความหมายเดียวกันก็ตาม แต่บางครั้งเราก็ไม่อาจสังเกตได้จากโครงสร้างประโยค ต้องอาศัยบริบทข้างเคียง ดังที่ Fáng Yùqīng (1992: 24) กล่าวว่า คำ qilai ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาที่สามารถทำให้คน สัตว์ หรือสิ่งของเคลื่อนย้ายที่ บางครั้งก็มีได้แสดงเฉพาะทิศทางที่ทานแรงโน้มถ่วงของโลกเท่านั้น (qilai1) แต่ยังสามารถแสดงกาล(qilai2) ได้อีกด้วย เช่น

- 1) 他幾乎要跳起來了。

Tā jīhū yào tiàoqilai le.

เขาเกือบจะกระโดดขึ้นมาแล้ว

- 2) 他的心立刻“砰砰”跳起來了。

Tā de xīn lìkè “pēngpēng” tiàoqilai le.

หัวใจของเขาเต้นตึกๆขึ้นมาทันที

ประโยคที่1) เป็น qilai1 ที่แสดงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับประธานผู้กระทำ เขา ที่จะเคลื่อนย้ายที่ไปในทิศทางทานแรงโน้มถ่วงของโลก ประโยคที่2) เป็น qilai2 ที่แสดงให้เห็นถึงการเกิดกริยาการเต้นของ

หัวใจ ขึ้น ไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งใดๆในประโยค แต่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าคำกริยา tiào ใน ประโยคที่1)และ2) เป็นคนละความหมายกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าคำกริยาที่อ่านเสียงเดียวกัน มีรูปเดียว กัน และมีหลายความหมายนั้นจะสามารถปรากฏร่วมกับคำหลังกริยา qilai ที่ต่างกันได้

3.2.2 วลีคำหลังกริยา qilai2 กับการปรากฏในประโยค

การใช้วลีคำหลังกริยา qilai2 ในประโยคนั้นมีกฎเกณฑ์ง่ายกว่าคำ qilai1 จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างประโยคที่มีวลีคำหลังกริยา qilai2 แบบสรรกรมกริยาและแบบอกรรมกริยานั้นต่างมีเพียงโครงสร้างรูปแบบเดียวเท่านั้น คือ

3.2.2.1 วลีคำหลังกริยา qilai2 แบบสรรกรมกริยา ประโยคจะประกอบด้วย ผู้กระทำ + สรรกรมกริยา + qi + ผู้ถูกกระทำ + lai 2 + (le) เช่น

他唱起歌來了。◦

Tā chànqǐ gē lai le.

เขาร้องเพลงขึ้นมา

兩人交起手來，你一拳我一拳，打得....◦

Liǎng rén jiāoqi shǒu lai, nǐ yì quán wǒ yì quán, dǎde...

สองคนเริ่มแลกหมัดกัน เธอหนึ่งหมัด ฉันหนึ่งหมัด ต่อยจน...

3.2.2.2 วลีคำหลังกริยา qilai2 แบบอกรรมกริยา ประโยคจะประกอบด้วย ผู้กระทำ + อกรรมกริยา + qilai 2 + (le) เช่น

趙航宇輕輕吟唱起來。◦

Zhào Hángyǔ qīngqīng yínchànqqilai.

จ้าวหวังอวี๋ ขับทำนองเสนาะขึ้นมาเบาๆ

聽到他們兩人吵起來，丁小魯忙勸：吵甚麼呀？◦

Tīngdào tāmen liǎng rén chǎoqilai, Dīng Xiǎolǔ máng quàn: Chǎo shénme ya?

ได้ยินเขาสองคนทะเลาะกันขึ้น ดิงเสี่ยวหลู่รีบห้ามปรามว่า ทะเลาะอะไรกันนะ

อย่างไรก็ตาม หากเป็นประโยคที่ประธานเป็นที่เข้าใจกันในบริบทนั้นแล้วก็สามารถละประธานได้ ทั้งในประโยคที่ประกอบด้วยวลีคำหลังกริยา qilai1 และ qilai2

3.3 คำหลังกริยา qilai3

3.3.1 คำ qilai3 แสดงการคาดคะเน หรือสมมติถึงเวลาที่กระทำหรือดำเนินการใด ๆ อยู่ของกริยา

การปรากฏร่วมกันของคำกริยาและ qilai3 โดยทั่วไปจะปรากฏเป็นภาคประธานของประโยค หรือเป็นส่วนขยายประโยคในลักษณะหน่วยเสริมแทรก ซึ่งจะไม่ปรากฏเป็นภาคแสดงของประโยคอย่างเด็ดขาด และในบางครั้งเราสามารถใส่ คำว่าde huà (.....的話 ถ้า...) หรือde shíhou (.....的時候 ตอนที่... เวลาที่...) แทนคำ qilai3 หรือเติมไว้ท้ายคำ qilai3 เพื่อเสริมความคาดคะเน หรือแสดงถึงเวลาที่กระทำการใด ๆ อยู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ด้วย ตัวอย่างเช่น

若認真地考據起來，孫三是孫武子的後裔也未可知。

Ruò rènzhēnde kǎojùqilai, Sūn Sān shì Sūn Wǔzi de hòuyì yě wèi kě zhī.

หากพิสูจน์ตามข้อมูลหลักฐานกันอย่างจริงจังขึ้นมาแล้ว ชุนซานอาจจะเป็นลูกหลานของชุนจูกี้ก็ได้

เราสามารถใส่คำ.....de huà ไว้แทนคำ qilai หรือวางไว้ท้ายคำ qilai ในประโยคนี้ได้โดยความหมายทุกอย่างยังคงเดิมดังนี้ 若認真地考據的話.....Ruò rènzhēn de kǎojù de huà.... และ若認真地考據起來的話.....Ruò rènzhēn de kǎojùqilai de huà....

他說起話來，總那麼不慌不忙。

Tā shuōqi huà lai, zǒng nàme bùhuāngbùmáng.

เวลาที่เขาพูด ก็มักจะไม่มีรีบร้อนเช่นนั้นเสมอ

เราสามารถใส่คำ.....de huà ไว้แทนคำ qilai หรือวางไว้ท้ายคำ qilai ในประโยคนี้ได้โดยความหมายทุกอย่างยังคงเดิมดังนี้ 他說話的時候.....Tā shuōhuà de shíhou.....และ 他說起話來的時候.....Tā shuōqi huà lai de shíhou.....

3.3.2 วลีคำหลังกริยา qilai3 กับการปรากฏในประโยค

การปรากฏของคำกริยาและคำ qilai3 ในประโยคนั้นมีวลีทั้งแบบกรรมกริยาและกรรมกริยา เหมือนกับคำ qilai2 แต่วลีคำหลังกริยา qilai3 นั้นจะเป็นหน่วยเสริมแทรกในประโยคโดยอยู่หน้าภาคแสดงของประโยคตรงหลังประธานหรือจะอยู่ต้นประโยคก็ได้ ดังนี้

กรรมกริยา + qi + ผู้ถูกกระทำ + lai3 + ประโยค

ผู้กระทำ + กรรมกริยา + qi + ผู้ถูกกระทำ + lai3 + ภาคแสดง

กรรมกริยา + qilai3 + ประโยค

ผู้กระทำ/ผู้ถูกกระทำ + กรรมกริยา + qilai3 + ภาคแสดง เช่น

拉起車來，他不能專心一志的跑。

Lāqi chē lai, tā bùnéng zhuānxīn yízhì de pǎo.

ขณะที่ลากรถอยู่นั้น เขาไม่มีกระจิตกระใจที่จะวิ่ง

她打起拍球來很有勁兒。

Tā dǎqi páiqiū lai hěn yǒu jìn.

เวลาตีแบดมินตัน เธอจะมีแรงมาก

算起來，他離開我們已經三年了。

Suànqilai, tā líkāi wǒmen yǐjīng sān nián le.

คิดดูแล้ว เขาได้จากพวกเราไปสามปีแล้ว

餃子吃起來很好，包起來就麻煩了。

Jiǎozi chīqilai hěnhǎo, bāoqilai jiù máfan le.

เกี่ยวเวลากินนั้นดีอยู่หรอก แต่เวลาห่อนี้ยุ่งยาก

3.4 ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้อธิบายความหมายของวลีคำหลังกริยา qilai และการปรากฏในโครงสร้างประโยครูปแบบต่างๆไว้ แต่ยังไม่ได้อธิบายถึงคำช่วยกริยา le (了) ซึ่งเป็นคำสำคัญคำหนึ่งที่จะปรากฏในประโยคที่ประกอบด้วยวลีคำหลังกริยา qilai ดังนั้นจึงจะขอกล่าวถึงโดยสังเขป ตามที่ Liú Yuèhuá (1998: 45-48) ได้ศึกษาวิเคราะห์ไว้ว่าประโยคที่ประกอบด้วยวลีคำหลังกริยา qilai1 และ qilai2 นั้น คำ le จะวางอยู่หน้าหรือหลังคำ qilai ก็ได้

หากคำ le วางหน้าคำหลังกริยา qilai ก็จะขยายเฉพาะคำกริยาในประโยค ซึ่งแสดงถึงการกระทำที่กำลังจะสัมฤทธิ์ผล ดังนั้นหากการกระทำได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ก็ไม่อาจวางคำ le ไว้หน้าคำหลังกริยา qilai ได้ เช่น

* 敵人已經把我們包圍了起來，出不去。

* Dírén yíjīng bǎ wǒmen bāowéileqilai, chūbúqù.

ศัตรูได้ล้อมพวกเราไว้แล้ว ออกไปไม่ได้

ในประโยคนี้มีคำช่วยกริยา yíjīng ที่แปลว่า เรียบร้อยแล้ว ขยายกริยาอยู่ จึงแสดงให้เห็นว่าการกระทำนี้ได้เสร็จสิ้นลงแล้ว ดังนั้นจึงควรจะวางคำ le หลังคำ qilai ดังนี้

敵人已經把我們包圍起來了，出不去。

Dírén yíjīng bǎ wǒmen bāowéiqilai le, chūbúqù.

ศัตรูได้ล้อมพวกเราไว้แล้ว ออกไปไม่ได้

แต่ถ้าวางคำ le ไว้หลังคำหลังกริยา qilai ก็จะทำหน้าที่ขยายวลีคำหลังกริยา qilai ทั้งหมด แสดงว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น นอกจากนั้นยังสามารถแสดงถึงเรื่องราว สถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือแสดงถึงสิ่งที่มีอยู่ก็ได้ เช่น

他已經毫不猶豫地站起來了。

Tā yíjīng háobùyóuyù de zhànqilai le.

เขาได้ยืนขึ้นมาโดยมิได้ลังเลแม้แต่น้อย

我們的人民就要站起來了。

Wǒmen de rénmín jiùyào zhànqilai le.

ประชาชนของเรากำลังจะยืนขึ้นมาอยู่แล้ว